

Verkiezingstijd

Het is verkiezingstijd. Politici lopen spitsroeden op tv, journalisten wringen zich in bochten om door het harnas van de partijleiders heen te prikken. Ik zit de interviews en debatten met plaatsvervangende schaamte te bekijken. Is dit het peil van onze democratie? Hoe zou het parlement, onze nationale 'praterij', ooit de grote beleidsproblemen kunnen aanpakken als de kwaliteit van gesprek zo bedenkelijk is?

Gisteren liep het weer eens uit de hand. Baudet vertrok boos uit het programma van Jinek. Van weerskanten was het gesprek bedroevend geweest. Ik ben geen aanhanger van Baudet, integendeel. Maar de manier waarop hij werd aangepakt wens je niemand toe. Eerst werd hij een uur lang op de huid gezeten door Jinek en haar gasten, Azarkan van Denk en politiek verslaggever Floor Bremer van RTL. Over de leegloop van zijn partij, de openlijke ruzies, de racistische appjes. Baudet moest in de verdediging, we zagen hem zijn bekende stijl van grootspraak, ontwijking en ontkenning etaleren. De anderen probeerden hem met aanhoudende aanvallen tot een bekentenis van eigen falen te dwingen. Zonder succes, natuurlijk. Het leidde alleen maar tot luidkeels door elkaar heen gepraat.

Aan het eind – wij hadden toen al lang uitgeschakeld – zou cabaretier Martijn Koning het programma afsluiten met een vrolijke noot. Ik heb het vanochtend teruggekeken, toen ik las dat Baudet alsnog was vertrokken. En inderdaad, de honden lustten er geen brood van. Ieder weldenkend mens zou bij zo'n tirade opstappen. Het was een aaneenschakeling van beledigingen en beschuldigingen, over antisemitisme, racisme en de tweederangs status van Baudet. Zelfs de eigen politiek verslaggever van RTL nam er na afloop afstand van.

Misschien vinden ze bij RTL dat een slecht gesprek goede tv oplevert. Dat sensatie voor inhoud gaat. In ieder geval was aan alle voorschriften om een gesprek te laten ontsporen voldaan. Ik noem er een paar:

- Beschouw de kwestie die besproken wordt als iets waar je zelf niets mee te maken hebt: jij staat erboven, anderen zijn het probleem. Die houding vertoonden alle deelnemers, behalve Azarkan.

- Presenteer je eigen gelijk als een uitgemaakte zaak; er valt niets aan te onderzoeken of te verhelderen. Dat leek voor iedereen wel een tweede natuur.

- Stel jezelf voor als verstandig en efficiënt, anderen als onverstandig en inefficiënt. Luister naar hen als 'daar heb je weer hetzelfde oude liedje'. In de mimiek van die boodschap is Baudet een meester. Maar Jinek kan er ook wat van. Haar houding sprak boekdelen. De minachting straalde ervan af, alsof ze met kop en schouder boven de situatie uitstak.

Het verlies van schaamte is het eerste teken van geesteszwakte, zei Freud. Je ziet het steeds uitbundiger in de politiek. Het belooft niet veel goeds: democratie naar de vorm, een gekkenhuis naar de inhoud.